EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 7.10.2019
COM(2019) 449 final

ZPRÁVA KOMISE

EVROPSKÉMU PARLAMENTU

o činnosti a konzultacích koordinační skupiny proti mučení uvedené v článku 31 nařízení (EU) 2019/125 o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání

1. Úvod

Ustanovení čl. 31 odst. 4 nařízení (EU) 2019/125 ze dne 16. ledna 2019 o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání[1] (dále jen „nařízení“), ukládá Komisi povinnost předkládat Evropskému parlamentu zprávu o činnosti, šetřeních a konzultacích koordinační skupiny proti mučení. Článek dále stanoví, že uvedená výroční zpráva musí být vypracovávána s náležitým ohledem na nutnost nenarušovat obchodní zájmy fyzických či právnických osob.

Vzhledem k poměrně omezeným informacím z roku 2017 poskytuje tato zpráva informace o činnostech koordinační skupiny proti mučení v letech 2017 a 2018, tedy období od vstupu nařízení (EU) 2016/2134 ze dne 23. listopadu 2016, kterým byla tato skupina zřízena, v platnost.

2. Regulační rámec

Nařízení vyzdvihuje odhodlání EU vymýtit mučení a trest smrti. Zakazuje vývoz a dovoz zboží určeného konkrétně pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. Také vyžaduje, aby vývoz zboží, které by mohlo být použito k mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, podléhal předchozímu vývoznímu povolení vydanému příslušnými orgány členských států EU.

Seznamy zakázaného a kontrolovaného zboží jsou uvedeny v přílohách II, III a IV nařízení.

Během období, jehož se týká tato zpráva, bylo nařízení pozměněno jednou. Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2018/181 ze dne 18. října 2017[2] doplnilo Dominikánskou republiku, Svatého Tomáše a Princův ostrov a Togo na seznam zemí určení, na něž se vztahuje všeobecné vývozní povolení Unie (v současnosti příloha V)[3].

---

[1] Nařízení o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, bylo přijato dne 30. července 2005 (nařízení (ES) č. 1236/2005). Bylo několikrát pozměněno. Naposledy bylo pozměněno nařízením (EU) 2016/2134 ze dne 23. listopadu 2016 a následně kodifikováno jako nařízení (EU) 2019/125 ze dne 16. ledna 2019 (Úř. věst. L 30, 31.1.2019, s. 1).

[2] Úř. věst. L 40, 13.2.2018, s. 1.

[3] Všeobecné vývozní povolení Unie se vztahuje na země, které zrušily trest smrti za všechny trestné činy a uvedené zrušení stvrdily mezinárodním závazkem, jestliže jsou splněny podmínky a požadavky pro používání tohoto povolení. Pokud jde o země, které nejsou členy Rady Evropy, zahrnuje uvedený seznam země, které nejen zrušily trest smrti za všechny trestné činy, ale také bez výhrady ratifikovaly druhý Opční protokol k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech.

3. Činnost koordinační skupiny proti mučení

Koordinační skupina proti mučení byla zřízena nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2134, aby posuzovala otázky týkající se uplatňování nařízení.

Skupina slouží jako platforma pro výměnu informací mezi odborníky z členských států a Komisí o správních postupech a pro jejich jednání o otázkách výkladu nařízení, technických problémech souvisejících se zbožím uvedeným na seznamech, vývoji souvisejícím s nařízením a jakýchkoli dalších otázkách, které mohou vyvstat. Komise kromě toho v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě o zdokonalení tvorby právních předpisů ze dne 13. dubna 2016 koordinační skupinu konzultuje při přípravě aktů v přenesené pravomoci[4].

Během sledovaného období uspořádala koordinační skupina proti mučení dvě zasedání, dne 12. července 2017 a dne 28. června 2018, za účelem výměny informací o řadě otázek týkajících se provádění nařízení.

3.1. Oznámení týkající se zamítnutí a zakázaných vývozců

Skupina provedla technickou výměnu informací o nástrojích, které jsou k dispozici v elektronickém systému pro zboží dvojího užití (DUeS), což je bezpečný a zašifrovaný systém vytvořený Komisí pro výměnu určitých informací mezi příslušnými orgány. Ustanovení čl. 23 odst. 5 nařízení vyžaduje, aby příslušné orgány členských států Evropské unie používaly systém DUeS k předávání informací o případech, kde byla žádost o vývozní povolení zamítnuta (tzv. zamítnutí).

Do systému DUeS byly zavedeny nové oznamovací nástroje s cílem uvést jej do souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2134[5]. Nástroje umožňují příslušným orgánům oznámit:

i) údaje o vývozcích, kterým bylo zakázáno používat všeobecné vývozní povolení Unie (čl. 20 odst. 1);
ii) údaje o technické pomoci, pro niž nebylo uděleno povolení (čl. 15 odst. 1 písm. a) a čl. 19 odst. 1 písm. a)), a
iii) údaje o zprostředkovatelských službách, pro něž nebylo uděleno povolení (čl. 15 odst. 1 písm. b) a čl. 19 odst. 1 písm. b)).

3.2. Požadavek předchozího povolení stanovený v článku 15 a 19 pro technickou pomoc a zprostředkovatelské služby

Co se týče požadavku předchozího povolení pro určitou technickou pomoc a zprostředkovatelské služby stanoveného v článcích 15 a 19 nařízení, byli členové koordinační skupiny proti mučení požádáni, aby se podělili o veškeré pokyny, které v těchto otázkách případně vypracovali, včetně definice některých termínů, jako „zprostředkovatel“ a „dodavatel technické pomoci“.

[4] Úř. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1.
[5] Úř. věst. L 338, 13.12.2016, s. 1.

3.3. Vymáhání zákazů stanovených v článku 8 a 9 týkajících se veletrhů a reklamy

Koordinační skupina proti mučení provedla technickou výměnu informací o zákazech stanovených v článku 8 nařízení týkajícím se veletrhů a článku 9 nařízení týkajícím se reklamy. Tyto zákazy byly zavedeny v novele nařízení z roku 2016. Vstoupily v platnost dne 16. prosince 2016. Výměny se týkaly zejména možných pokynů pro příslušné orgány a způsobů vymáhání. Byly hlášeny případy zboží inzerovaného na internetových stránkách některých evropských dodavatelů, což by mohlo znamenat, že oblast působnosti zákazu stanovená v nařízení není dostatečná.

3.4. Globální aliance za obchod bez mučení

Koordinační skupina proti mučení byla informována o hlavním vývoji ohledně Globální aliance za obchod bez mučení[6]. Globální aliance, kterou prosazuje Evropská unie a jejímiž dalšími iniciátory jsou Argentina a Mongolsko, byla vyhlášena dne 18. září 2017, kdy 57 členů přijalo politické prohlášení o jejích základních zásadách, včetně závazku přijmout účinná opatření k omezení obchodu se zbožím používaným k mučení a k trestu smrti prostřednictvím vnitrostátních právních předpisů a účinného prosazování.

Cílem této iniciativy je upozornit na nařízení EU a povzbudit další země k přijetí podobných obchodních opatření s cílem zastavit nebo omezit celosvětový obchod se zbožím používaným k trestu smrti a mučení. Ke globální alianci se spolu se všemi členskými státy EU připojilo více než třicet dalších zemí.

6 http://www.torturefreetrade.org/